

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă Viorel Șuiu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la anularea actului administrativ și obligarea la emiterea actului administrativ.

împotriva deciziei din 25 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-952/24
NR. PIGD 2-23057008-01-3ra-26122024)*

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) Cod administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani: C. Guzun
Curtea de Apel Chișinău: Gh. Mîra, A. Braga, V. Sîrbu

1 octombrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 19 aprilie 2023, Viorel Șuiu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea Deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Sângerei nr.14/2023/2011 din 28 februarie 2023 și refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.Ș-716/23 din 6 aprilie 2023, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ favorabil privind stabilirea lui Viorel Șuiu pensia pentru vechime în muncă reieșind din vechimea în muncă de 28 ani, 03 luni și 26 zile, începând cu data de 3 ianuarie 2023 și încasarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii a indicat că, prin ordinul IGP nr.727ef. din 28 decembrie 2022, cu reclamantul a fost încetat raportul de serviciu conform art. 38 alin. (1) lit. c) (după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie), de la 2 ianuarie 2023. În legătură cu acest fapt a fost emis certificatul Inspectoratului de Poliție Sângerei din 3 februarie 2023, potrivit căruia, la data de 2 ianuarie 2023 s-a stabilit vechimea în muncă a lui Viorel Șuiu pentru stabilirea pensiei, conform art. 13 lit. a) al Legii 1544/1993 - 28 ani 03 luni și 26 zile.

3. Comunică reclamantul că, s-a adresat cu o cerere Casei Teritoriale de Asigurări Sociale, Oficiul teritorial – Sângerei, prin care a solicitat stabilirea pensiei conform art.13 lit. a) al Legii 1544/1993.

4. Prin Decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale, Oficiu teritorial – Sângerei nr. 14/2023/2011, data de creare 28 februarie 2023, a fost respinsă cererea privind stabilirea pensiei. În motivarea refuzului s-a indicat precum că reclamantul nu întrunește vechimea în muncă de 25 ani, precum că a fost confirmată vechimea în serviciu de doar 20 ani, 09 luni și 10 zile.

5. Nefiind de acord cu decizia respectivă reclamantul s-a adresat cu o cerere prealabilă în adresa autorității emitente în care a menționat că eronat a calculat perioada 5 iunie 2015-2 ianuarie 2023, fără înlesniri deoarece, potrivit pct.8 lit. d) a H.G. nr.78 din 21.02.1994, perioada din cadrul serviciului în cadrul Serviciului detenție și escortă al IP Sângerei al IGP, urma a fi calculată două luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu.

6. Prin răspunsul CNAS nr.Ş-716 din 6 aprilie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prealabilă.

7. Notează că, potrivit certificatului Inspectoratului de Poliție Bălți din 3 februarie 2023, se constată că perioada 5 iunie 2015-2 ianuarie 2023, urma să fie calculată cu înlesniri la coeficientul 2:1, iar în total vechimea în muncă să constituie 28 ani, 03 luni și 26 zile, adică să a acumulat vechimea minimă de 25 ani prevăzută la art.13 al Legii nr. 1544/93. Prin urmare, la momentul calculării vechimii în muncă nu s-a ținut cont de pct.8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994.

8. Relevă că, pe astfel de litigii s-a creat o practică judecătorească bogată, precum este cert faptul că colaboratorii care efectuează serviciul de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), în prezent au dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, calculându-se 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în ordinea prevăzută de pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plata pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului pentru Combaterea Crimelor economice și Corupției și a sistemului penitenciar. Acest Regulament este unicul act care reglementează raporturile respective.

9. Explică că, potrivit pct. 71 din hotărârea Curții Constituționale nr. 19 din 19 iulie 2016, dreptul la pensie, este tratat ca un drept de proprietate în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, nu poate fi privit doar ca un drept subiectiv civil, ci, în primul rând, acesta face parte din domeniul raporturilor de protecție socială, și prin natura lor social-juridică primară, pensiile sunt sursa principală și permanentă de întreținere a pensionarilor.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

10. Prin hotărârea din 7 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cererea de chemare în judecată depusă de Viorel Șuiu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ și obligarea la emiterea actului administrativ s-a admis parțial. S-a anulat Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul teritorial Sângerei nr. 14/2023/2011 din 28 februarie 2023 și Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. Ş-716/23 din 6 aprilie 2023. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ favorabil privind stabilirea lui Viorel Șuiu a pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din vechimea în muncă de 28 ani, 03 luni și 26 zile, începând cu data de 3 ianuarie 2023. S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Viorel Șuiu cheltuielile de asistență juridică, în sumă de 5000 lei. În rest, pretențiile privind cheltuielile pentru asistența juridică, sau resping ca fiind neîntemeiate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

11. La 23 noiembrie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 7 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, iar la 9 aprilie 2024 a depus cerere de apel motivată, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

12. Prin decizia din 25 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a respins. S-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 7 noiembrie 2023.

13. În motivarea soluției Curtea de Apel Chișinău a reținut prevederile art. 18 lit. c), art. 2 alin. (1), art. 13 lit. a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544-XII din 23.06.1993, art.17, art. 53 din Legea cu privire la sistemul administrației penitenciare nr. 300 din 21.12.2017, pct.8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului National Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare (în redacția legii în vigoare până modificările operate la 21.12.2023).

14. A notat că, pentru calcularea vechimii în munca cu înlesnirile solicitate, este necesar ca persoana să întrunească două condiții, și anume: instituția în care persoana execută serviciul să fie o subdiviziune indicată în pct.8 a Hotărârii Guvernului nr.78 din 21.02.1994 și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici (...).

15. A subliniat că, este cert faptul că colaboratorii care efectuează serviciului de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), în prezent au dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, calculându-se 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în ordinea prevăzută de pct.8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului National Anticorupție și sistemului penitenciar.

16. Curtea de apel a reținut că, la caz s-a demonstrat cu certitudine faptul că Viorel Șuiu dispune de perioade de serviciu care urmează a fi luate în calculul vechimii în muncă cu înlesniri (avantaje) pentru stabilirea pensiei, și anume, perioada cuprinsă între 1 septembrie 1997 – 3 ianuarie 2004 în cadrul Brigăzii de Poliție cu Destinație Specială „Fulger” – care nu este contestată de autoritatea publică, și între 5 iunie 2015 – 2 ianuarie 2023 în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al IP Sângerei, perioada 5 iunie 2015 – 2 ianuarie 2023 urmează a fi luată în calcul – două luni vechime de muncă pentru o lună de serviciu, întrucât Izolatorul de detenție provizorie al IP Sângerei are menirea deținerii persoanelor reținute sau arestate și care fac parte din categoria instituțiilor penitenciare prevăzute la art. 6 alin. (2) al Legii nr. 1036/ 1996 și respectiv urmează a fi raportată la prevederile pct. 8 al HG nr. 78/1994.

17. A mai menționat că, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici sunt entități care cad sub incidența reglementărilor de la pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994.

18. A notat că, corect prima instanță a stabilit ilegalitatea deciziei privind refuzul stabilirii și achitării pensiei a Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova în conformitate cu Legea nr.1544-XII din 23.06.1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, în privința lui Viorel Șuiu.

19. De asemenea a subliniat că, aplicabilitatea Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 este deja determinată de angajator, care doar urma să fie reținută de către autoritatea pârâtă și, respectiv, efectuate acțiunile corespunzătoare de calculare a vechimii în muncă în privința lui Viorel Șuiu.

20. A indicat instanța de apel că, urmează a fi supuse criticii argumentele apelantului Casa Națională de Asigurări Sociale precum că, subdiviziunile de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie nu cad sub incidența pct.8 din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994, întrucât acestea contravin normelor menționate, în sensul cărora pentru unele categorii de persoane este prevăzut calcularea vechimii de muncă conform – două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, faptul dat fiind reglementat de art. 33 alin.(2), (3) lit. a) ale Legii cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036-XIII din 17 decembrie 1996 (art. 53 Legea nr. 300 din 21.12.2017), pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994.

21. În concluzie, instanța de apel a constatat fără echivoc că este corectă concluzia primei instanțe cu privire la ilegalitatea actelor administrative contestate – Decizia CNAS, Oficiul teritorial Sângerei nr.14/2023/2011 din

28 februarie 2023 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.Ș-716/23 din 6 aprilie 2023.

22. Cu referire la cheltuielile de asistență juridică instanța de apel a reținut că, prima instanță cenzurând quantumul cheltuielilor ce urmează a fi suportate de către reclamant, justificat a apreciat, raportat la complexitatea activității prestate de avocat că, suma de 5000 lei este suficientă, avându-se în vedere și natura litigiului în care s-a prestat asistența juridică.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

23. La 11 octombrie 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 25 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată.

ARGUMENTELE RECURSULUI

24. În motivarea recursului a reiterat cele invocate în cererea de apel și suplimentar a indicat că, consideră decizia instanței de apel cât și hotărârea primei instanțe ca fiind neîntemeiate, ce rezultă din interpretarea în mod eronată a legii materiale aplicabile la caz și anume pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994, în vigoare până la data de 28 decembrie 2023, cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului National Anticorupție și sistemului penitenciar.

25. Notează că, instanța de apel a emis o decizie pripită fapt ce se datorează lipsei analizării argumentelor invocate de recurentă în cererea de apel și anume analizării legalității certificatului emis de Inspectoratul de Poliție Sângerei nr. 34/47-1108 din 2 ianuarie 2023 în care se reflectă vechimea în muncă a intimatului calculată cu înlesnirile de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu conform Ordinul MAI nr. 96 din 20 martie 2018 pentru perioada de activitate în cadrul Izolatorului de detenție provizorie, 5 iunie 2015-2 ianuarie 2023.

26. De asemenea indică că, instanța de apel cât și instanța de fond urmau să aprecieze dacă la calcularea vechimii în muncă a intimatului pentru perioada de activitate în cadrul Izolatorului de detenție provizorie, urma a fi aplicat pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, în care era prevăzută modalitatea acordării înlesnirilor la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii nr. 1544/1993.

27. Menționează că, apreciază critic soluția instanței de apel, or, în cazul din speță instanța a confundat activitatea militarilor dintr-o instituție penitenciară asupra căroră se răsfrânge Legea nr. 300/2017 cu privire la

sistemul administrației penitenciare, cât și Legea nr. 1036/1996 cu privire la sistemul penitenciar abrogată la data 16 mai 2018 care garantează expres acordarea înlesnirilor respective cu activitatea militarilor în cadrul Izolatorului de detenție provizorie din cadrul Inspectoratului de Poliție care nu este o instituție penitenciară, asupra căreia se răsfrânge Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, care la rândul său nu prevede acordarea înlesnirilor de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru colaboratorii care activează în cadrul Izolatorului de detenție provizorie.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

28. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

29. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

30. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

31. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ prevede că:

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei,

motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. h) că, ”recursul se declară inadmisibil în special când recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

32. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că la 20 decembrie 2024 recurentului a fost notificată decizia motivată a instanței de apel, prin intermediul poștei electronice, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f. d. 78).

33. Cererea de recurs a fost depusă la data de 11 octombrie 2024. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursul este depus cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

34. Din analiza prevederilor legale reținute supra, rezultă că admisibilitatea sau inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească, în condițiile Codului administrativ, exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil, bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

35. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

36. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

37. Instanța de recurs atestă că, în cererea de recurs Casa Națională de Asigurări Sociale nu a indicat în mod expres nici un temei de admisibilitate a recursului stabilite la art. 245¹ din Codul administrativ. Criticile din recurs se limitează doar la expunerea fondului cauzei, fiind analizate și apreciate de către instanța de apel.

38. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

39. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că admisibilitatea recursului trebuie analizată în contextul rolului și funcției legale atribuite instanței judecătorești supreme, care constau, în principal, în asigurarea aplicării și interpretării unitare a legii în soluționarea cauzelor de contencios administrativ. În acest sens, orice cerere de recurs trebuie să fie motivată în concordanță cu aceste principii fundamentale, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes.

40. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (a se vedea hotărârile CtEDO *Golder c. Regatul Unit*, 1975, §38; *Stanev c. Bulgariei* [MC], 2012, §230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (a se vedea hotărârea CtEDO *Luordo c. Italiei*, 2003, §85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (a se vedea hotărârea CtEDO *Levages Prestations Services c. Franței*, 1996, §45).

41. Curtea de la Strasbourg a mai reiterat că modul de aplicare a art. 6 din CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de specificul acestor proceduri, urmând a se ține cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea hotărârea CtEDO *Botten c. Norvegiei*, 1996, §39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea hotărârea CtEDO *Helmers c. Suediei*, 1991, §31, 36).

42. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin.(2) lit. h) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă